

Sander Vangrunderbeek, Yves Hendrickx

Smaak en uitzicht zijn belangrijke kwaliteitskenmerken voor aardbeien. Naar jaarlijkse gewoonte kregen telers en geïnteresseerden op 6 juni 2016 de kans om de smaak en het uitzicht te beoordelen van 20 rassen geteeld onder biologische omstandigheden. Tegelijk werden tijdens een rondgang de proefvelden aardbeien en kleinfruit voorgesteld en kort toegelicht.

Smaak en uitzicht: klassemment van de junidragers

Aan de deelnemers werd gevraagd om de uitgestalde rassen junidragers visueel te beoordelen. Van elke variëteit was een vers bakje uitgesteld. In totaal waren er 20 rassen beschikbaar: Candiss, Capriss, Cireine, CIV 251, CIV 260, Darselect, Dely, Donna, Elegance, Elsanta, Honeoyo, Joly, Korona, Magnum, Malling Centenary, Matis, Rubis des Jardins, Rumba, Salsa en Sibilla. De best uitzierende aardbeien kregen score 1, iets minder mooi kreeg score 2, minder mooi maar nog OK kreeg score 3. Slecht uitzierende aardbeien kregen score 0. Volgende formule werd toegepast: $\# \text{ score } 1 + \frac{1}{2}(\# \text{ score } 2) + \frac{1}{3}(\# \text{ score } 3) - \# \text{ score } 0$. Uit de scores van de visuele beoordeling van 33 deelnemers kwam volgende top 5 naar voren:

ras	Score
Sibilla	16,67
Malling Centenary	16,50
Candiss	10,00
Matis	9,83
Magnum	8,67

De score van Elsanta, het referentieras in de gangbare teelt, bedroeg -0,50. Haalden eveneens een negatieve score op uitzicht: CIV251, Honeoye, Korona, Rubis des Jardins en Rumba. Een verklaring hiervoor ligt in het verloop van het oogstseizoen: van de vroege rassen was de pluk al verder gevorderd, waardoor het vooral de latere rassen zijn die een hogere score haalden doordat zij op het moment van de pluk nog grotere vruchten gaven en wat frisser oogden.

De 5 mooiste aardbeirassen werden op smaak geëvalueerd door middel van een enquête. Figuur 1 geeft voor de kenmerken geur, zoetheid, zuurheid, hardheid en sappigheid de mediaan weer. Score 5 betekent juist goed. De score 7 van Magnum voor geur staat voor een lekkere geur, terwijl Candiss, Malling Centenary en Matis globaal als minder lekker ruikend werden beoordeeld.

Magnum had ook de gepaste zoetheid, terwijl de andere rassen en voornamelijk Matis neigden naar te weinig zoet.

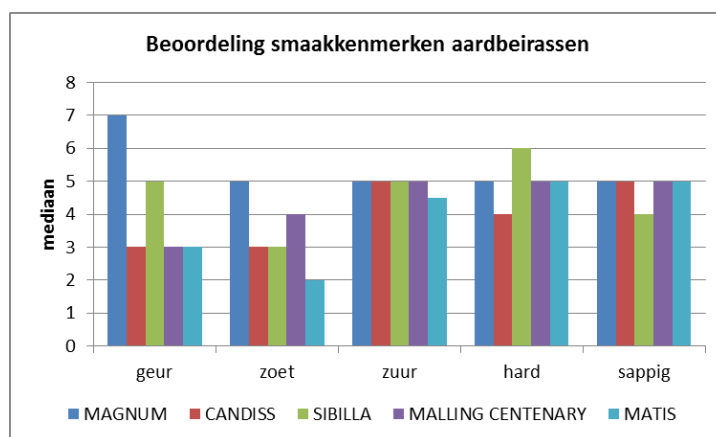

De zuurheid was voor de meeste rassen als juist goed beoordeeld. Ook naar hardheid toe waren 3 van de 5 beoordeelde rassen juist goed, Sibilla iets harder en Candiss iets zachter. De sappigheid van Sibilla werd iets lager ingeschat dan die van de 4 andere rassen.

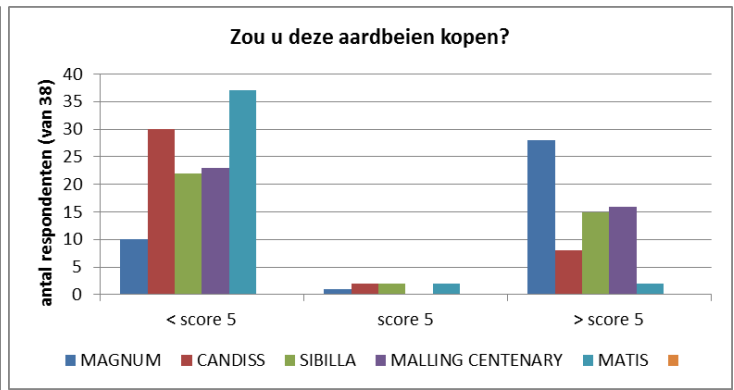
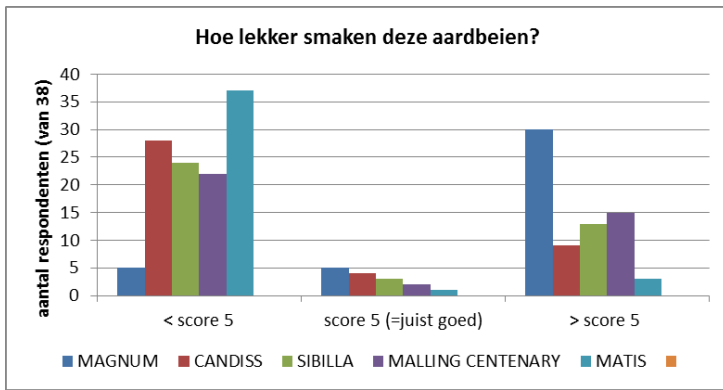
Aan de deelnemers werd ook gevraagd te antwoorden op de vragen 'of zij de aardbeien lekker vonden' en 'of zij deze aardbeien zouden kopen' (Figuur 2 en Figuur 3). Er is vanzelfsprekend een nauw verband tussen het antwoord op deze beide vragen. Magnum viel bij zeer veel mensen erg in de smaak, terwijl Matis voor de meeste respondenten een tegenvaller was. De andere variëteiten scoorden eerder matig qua smaak en bereidheid tot kopen. Natuurlijk betreft het hier een momentopname.

Aardbeiplanten voor nieuwe aanplant nu bestellen!

Indien de aardbeiplanten voor de nieuwe aanplant nog niet besteld zijn, dan moet dit dringend gedaan worden. Elk jaar wisselt het aanbod. Heb je nog vragen over deze rassen of wil je hulp om de juiste keuze voor jouw bedrijf te maken, dan kun je hiervoor contact opnemen met Proefcentrum Pamel. (e-mail: proefcentrum.pamel@vlaamsbrabant.be)

Figuur 1.

Figuur 2. Antwoordcategorieën van 1 tot en met 9, waarbij 1 = helemaal niet lekker en 9 = heel erg lekker

Figuur 3. Antwoordcategorieën van 1 tot en met 9, waarbij 1 = zeker niet en 9 = zeker wel

Proefveldrondgang houdt halt bij 4 interessante proeven

Halte 1. Oriënterende rassenproef aardbeien

Welke rassen, geteeld volgens het biogarantie-lastenboek, maken het verschil naar opbrengst en kwaliteit? Dat is de vraag die op de lippen van elke teler brandt. Er was dan ook veel belangstelling voor de oriënterende rassenproef, waarbij 20 verschillende rassen met elkaar vergeleken worden. De evaluatie gebeurt op basis van opbrengst, vruchtsortering, vruchtgewicht, brix en hardheid. Aangezien de pluk nog aan de gang is, zijn de opbrengstresultaten nog niet beschikbaar. Telers die er op de proefveldrondgang niet bij konden zijn en wel al benieuwd zijn naar de cijfers over vruchtgewicht, brix en hardheid, kunnen hiervoor terecht op de website van Proefcentrum Pamel (www.vlaamsbrabant.be/ppk).

Halte 2. Optimalisatie van de teelt van junidrager Joly

Joly is een ras dat steeds vaker geteeld wordt op de biologische tuinbouwbedrijven. Proefcentrum Pamel onderzoekt de verschillende mogelijkheden om de teelt van dit ras zo goed mogelijk te optimaliseren, op basis van eenvoudige teelttechnieken.

Tunnel 191: Wat is het effect van verschillende plantdata voor de biologische teelt van Joly?

Later planten zorgt in regel voor het vroeger in productie komen, meer klasse 1, maar een mindere productie per plant. In deze tunnel werd op vier verschillende data Joly aangeplant (06/08, 13/08, 20/08, 27/08), in vier herhalingen. De N-P-K-Mg-bemesting (zie ook tunnel 194) van het perceel gebeurde voor het planten, volgens advies op basis van een Kema-staal. In het voorjaar (maart) werd ook volgens advies op basis van een Kema-staal nog bijbemest met N (bloedmeel).

Tunnel 192: Wat is het effect van verschillende plantafstanden voor de biologische teelt van Joly?

Standaard worden aardbeien geplant aan drie planten per lopende meter. De plantafstand bedraagt dan ongeveer 33

cm in de rij. Maar wat als we de plantafstand in vraag gaan stellen en vergroten of verkleinen? De bemesting van dit perceel gebeurde op dezelfde manier als bij perceel 191 (plantdataproof).

Evaluatie van de proeven in tunnel 191 en 192 gebeurt op basis van opbrengst, vruchtsortering, vruchtgewicht, brix en hardheid.

Tunnel 194: Wat is het effect van verschillende bemestings-trappen voor de biologische teelt van Joly?

Op het Proefcentrum wordt steeds bemest volgens advies op basis van een Kema-staal. In deze proef willen wij nagaan of het advies wel het meest efficiënte is voor de teelt van Joly.

Er werden 4 bemestingstrappen aangelegd, nl: 0% - 50% - 100% en 150% van het advies N-P-K-Mg. De bemesting werd toegediend eind juli, juist voor het trekken van de ruggen. Begin maart werden, voor de opvolging van de proef, de verschillende objecten opnieuw bemonsterd. De bedoeling was vooral om na te gaan of er verschillen waren in de bemestingstoestand van de verschillende objecten en niet zozeer om bij te bemesten. Volgens analyse werd op de objecten 0 - 50 en 100 0 kg NO₃ gemeten en op het object 150 werd 2 kg NO₃ gemeten. Dit is de hoeveelheid NO₃ per ha in de laag 0 - 30 cm. Op basis hiervan werd geadviseerd om 60 kg N bij te bemesten. Dit is ook zo toegepast in de tunnels 190 - 191 en 192.

In de bemestingsproef werd de N ook procentueel gegeven. Geen N in object 0, 50% van het advies in object 50, 100% van het advies in het object 100 en 150% in het object 150.

Evaluatie van deze proef gebeurt door vrucht- en bladsapanalyses in verschillende fysiologische stadia door middel van de Soiltech sneltest en metingen door NovaCropControl, nitraatresidummetingen en bepaling van opbrengst, sortering, vruchtgewicht, brix en hardheid.

Halte 3. Gewasbescherming

In een tunnel met Joly wordt in het kader van het demonstratieproject "Aanleren van monitoringstechnieken: de sleutel tot succes van biologische gewasbescherming in aardbei" de monitoring naar *Drosophila suzukii*, trips, kasspintmijt en bladluis wekelijks uitgevoerd. In deze tunnel kregen de bezoekers de kans om zelf een aardbei te plukken en te degusteren. De plaagbeheersing die dit seizoen op Proefcentrum Pamel uitgevoerd werd, werd uitvoerig besproken in deze tunnel. Zo werd de tunnel in het voorjaar helemaal plaagvrij gezet, na een grote aantasting door bladluis. Achteraf werden curatief nuttigen ingezet ter beheersing van plagen.

08-04: Spruzit gespoten in bladluishaarden

21-04: Fresaprotect geïntroduceerd (sluipwespenmix tegen bladluizen)

26-04: slakkenkorrels gestrooid

03-05: Serenade ASO gespoten tegen *Botrytis cinerea*

09-05: roofmijt *Amblyseius californicus* uitgezet tegen kasspintmijt

11-05: tweede introductie van Fresaprotect tegen bladluizen uitgevoerd

12-05: uitzetten *Adalia bipunctata* (lieveheersbeestje) tegen bladluizen en *Phytoseiulus persimilis* (roofmijt) tegen kasspintmijt

Halte 4. Aanplant herfstframboos Paris – demonstratie bestrijding taxuskever – vallen en signaalplanten

Als vierde halte kwamen we aan bij de nieuwe aanplant herfstframboos van het ras Paris. Vorig jaar stond hier nog een rassenproef herfstframboos met de rassen, Kwanza, Kweli en Imara. Door een aantasting van de gevreesde taxuskever is deze teelt echter volledig weggekwijsd. In het kader van het project BIOROOTS werden op 31 maart 2016, drie bestrijdingsmethodes gedemonstreerd, waarvan twee met insectenparasiterende aaltjes en één met een insectenparasiterende schimmel. Het resultaat kon door de telers bezichtigd worden. Momenteel is er nog geen zichtbare schade aan de planten. Het lijkt er dus op dat de verschillende bestrijdingsmethoden effect gehad hebben. Om echter volledig uitsluitel te geven zal afgewacht moeten worden.

Op deze halte werd uitgelegd dat een goede monitoring belangrijk is om de plaag te vermijden, of om de bestrijding in een vroeg stadium aan te kunnen vatten. Deze monitoring kan door, in voor- en najaar op zoek te gaan naar larven aan de wortels van de planten, maar kan eveneens door gebruik te maken van signaalplanten zoals bijvoorbeeld *Primula* en *Eunonymus* of door het plaatsen van verschillende soorten vallen. De telers konden deze verschillende technieken bekijken en stelden enthousiast vragen. Zo zijn ze ook te weten gekomen dat er geen economische schadedrempel is voor deze plaag. Nultolerantie is de maatstaf.

Ten slotte werd er ook een oproep gedaan naar de telers toe. Proefcentrum Pamel is namelijk op zoek naar telers die inte-

resse hebben om hun teelten te monitoren op aanwezigheid van taxuskever of om verschillende vallen uit te testen. In ruil kan vrijblijvend advies gevraagd worden bij de deskundigen van Proefcentrum Pamel.

Voor meer specifieke informatie over de taxuskever kan je terecht op de website van Proefcentrum Pamel (www.vlaamsbrabant.be/ppk en doorklikken naar 'teeltwijzen').

Demonstratie onkruidbeheersing

Wegens het hevige onweer gedurende de proefveldrondgang is de demonstratie onkruidbeheersing in houtig kleinfruit jammer genoeg letterlijk in het water gevallen. Gelukkig voor de telers werd er enkele weken voor de proefveldrondgang al een strook behandeld met de Foamstream.

Om onkruid te bestrijden maakt de Foamstream gebruik van heet schuim, op basis van ggo-vrij aardappelzetmeel. Voorlopig vindt men deze machine vooral terug in het groenonderhoud. Toepassingen om heet schuim grootschalig in land- of tuinbouw in te zetten zijn echter nog in ontwikkeling.

Om aan de telers een duidelijk beeld te geven van het effect van de behandeling, een aantal weken na uitvoering, werd er al eerder een kleine demonstratie gegeven op het proefcentrum. Tijdens de proefveldrondgang konden de telers het effect van deze techniek op ongewenste scheuten van zomerframboos bekijken. Hier was een duidelijk effect waar te nemen. De behandelde scheuten zijn afgestorven zonder dat de moederplant er zichtbaar schade van heeft opgelopen. Ook het onkruid in de behandelde strook was verdwenen.

Naast de toepassing bij zomerframboos werd ook een onkruidstrook tussen het pitfruit behandeld. Ondanks het hoge onkruid (tot 60 cm hoog) was er een zeer goed afdodend effect. Momenteel, drie weken na datum is er nog steeds weinig tot geen onkruid terug doorgeschoten.

Of de foamstream als onkruidbeheersende techniek toepasbaar is op jouw kleinfruitbedrijf hangt af van vele factoren, zoals wieden, oppervlakte, onkruiddruk, e.d. Tekst, uitleg en een demonstratie hebben de telers alvast tegoed.

Figuur: Links toepassing van de foamstream. foto midden: 1 week later; foto rechts: drie weken later

Naast demonstraties wordt er op Proefcentrum Pamel ook volop gewerkt aan een perceel waar pluimvee tussen het kleinfruit ingezet wordt. Zowel Maneganzes, Isa Brown legkippen als Europese kwartels worden ingezet om de onkruiddruk onder controle te houden. Wegens de aanhoudende regen hebben we ook dit perceel niet kunnen bezichtigen. Via BIOpraktijk worden de telers op de hoogte gehouden van het hele project 'Onkruidbeheersing in de biologische kleinfruitsector', een CCBT-project op vraag van de biologische kleinfruitsector.

Ondanks het slechte weer blikken wij op Proefcentrum Pamel terug op een geslaagde proefveldronddang, met een grote belangstelling vanuit de biologische kleinfruitsector. Bij deze wensen wij ook alle geïnteresseerden te bedanken voor hun aanwezigheid.

Wens je meer informatie of heb je graag advies over de biologische teelt van aardbeien en houtig kleinfruit? Dan kan je steeds terecht bij proefcentrum Pamel, via onderstaande contactgegevens:

Contactpersoon: Proefcentrum Pamel

Tel: 054/32 08 46

E-mail: proefcentrum.pamel@vlaamsbrabant.be